

Pokračující výzkumy ohrazených kruhových areálů pravěkých sídlišť dávají stále hlouběji nahlédnout do sociálního a duchovního života našich prapředků. Přesto, že v poznávání jejich habitů a významu je evropská archeologie stále v počátcích – před čtvrt stoletím se o těchto „kruhových svatyních“ ve střední Evropě vůbec nic nevědělo – lze již dnes říci, že jsme na stopě materiálních dokladů počátků skutečné lidské civilizace, budované na základech rozvíjejícího se duchovního života.

Indie – bohové a lidé

Dušan Lužný

Nelze říci, že by český zájemce o indickou kulturu neměl dost příležitostí, jak svoji touhu uspokojit. V češtině existuje řada kvalitních knih českých indologů, které podávají plastický obraz o kultuře, která se mnohým na první pohled zdá tak odlišná, aby pak při bližším seznámení zjistili mnohé podobnosti. Vhodnou příležitostí k bližšímu poznání indické kultury je i výstava *Indie – bohové a lidé*, kterou pod záštitou Ministerstva zahraničních věcí České republiky připravilo Moravské zemské muzeum v Brně ve spolupráci s Náprstkovým muzeem v Praze a Velvyslanectvím Indické republiky v Praze. Výstava, uspořádaná u příležitosti 50. výročí nezávislosti Indické republiky, je součástí dlouhodobě koncipovaného cyklu výstav představujících v brněnském pavilonu Anthropos jednotlivá světová náboženství.

Výstava je zaměřena především na lidovou podobu hinduismu, tedy na živou tradici lidového uctívání bohů a dalších božských bytostí. Výrazem osobního, láskyplného vztahu věřícího k bohu je totiž bohatá umělecká činnost, která může nabývat řady podob – od opěvných básní až po rituální masky. Návštěvník zde proto najde proslulé mramorové sošky jednotlivých božstev z Džajpuru (Radžastán), dřevořezby, masky používané při tanečních dramatech, keramické figurky zvířat sloužící k provádění obětí na vesnicích, loutky, předměty používané při svatebních obřadech, ale samozřejmě také předměty sloužící k provádění každodenních rituálů. Návštěvníka zcela jistě zaujmou ukázky kovolictví, které má v Indii dlouhou tradici. Hned ve vstupní hale je umístěna mosazná socha bohyně štěstí Lakšmí jedoucí na slonu a proslulá socha tančícího Šivy.

V centru výstavní plochy je umístěn model pouličního obětiště k počtě Sarasvatí, bohyně vzdělanosti. Právě tento model symbolizuje smysl a za-

měření celé výstavy – přiblížit lidovou podobu hinduismu, a tím přispět k prohloubení běžných představ o tomto náboženství založených většinou jen na četbě. Neboť vzdělanost uplatňovaná v každodenním životě a spojená s láskou a pokorou může vytvořit svět, ve kterém odlišné náboženské systémy mohou žít vedle sebe a lidé nebudou od sebe oddělováni svými bohy.

Pro religionisty bude jistě zajímavé, že součástí slavnostního zahájení výstavy bylo hudební vystoupení mladých stoupců nauky a jógické praxe Šrí Činmoje, indického gurua, který již dlouhou dobu žije na Západě.

Stejně jako tomu bylo v případě předcházející výstavy *Svět islámu*, také výstava *Indie – bohové a lidé* je doprovázena cyklem přednášek. K obecné problematice hinduismu vystoupí Dušan Zbavitel, o podzimních svátcích bohyň v Bengálsku pohovoří Hana Preinhaelterová, o hinduistickém klasickém umění bude referovat Hana Knížková a o lidovém umění Dagmar Marková. Výstava bude též doplněna vydáním knihy s bohatou fotodokumentací.

Autorkou libreta a scénáře výstavy je Hana Knížková (Náprstkovo muzeum). Komisařkou výstavy je Dagmar Pospíšilová (Náprstkovo muzeum), garantem Oldřich Neužil (Moravské zemské muzeum). Výtvarného řešení se ujal Jan Ježorek. Výstava potrvá od října 1997 do listopadu 1998 a zcela jistě by neměla ujít pozornosti religionistické obce a všech zájemců o problematiku náboženství.